

Bij Maitland en Lameere heet zij gewoon.

Dr. O. le Roi und H. Freiherr Geyr von Schweppenburg kennen haar uit: Münsterland, Niederrhein, Tal des Mittelrheins, Trier, Hunsrück, Nahetal, Taunus, Wetterau, Lahntal, Westerwald, Siebengebirge, Sauerland, Kassel, Teutoburger Wald, Wiehengebirge.

Hugo Otto schrijft van haar: „diese Art kommt am Nieder- und Mittelrhein und auch in Teilen der rheinischen Gebirge nicht selten vor”.

Voor wat Nederland betreft meent Schlegel dat zij in de Kustprovinciën in veel kleiner aantal voorkomt dan in de grensprovinciën. Van deze zelfde opinie zijn van Bem melen en Ritsema Bos.

Wat weten we van haar voorkomen in Zuid-Limburg?

In 1909 schreef 'k in „de Katholiek”, dl. CXXXV: „De opmerkelijke wandelaar kan haar in Zuid-Limburg bijna iederen zomeravond waarnemen”.

Dat is ook nu nog het geval.

Voor al waar boomen staan is zij eene niet zeldzame verschijning.

Gerust mag men haar, voor wat Zuid-Limburg betreft, opgeven als alomte hier voorkomend.

XV.

Pipistrellus pipistrellus pipistrellus (Schreber). De Dwergvleermuis.

De Dwergvleermuis heeft in haar gedragingen iets weg van... de musch...

De Musch toch houdt zich bij voorkeur op in de buurt van menselijke woningen.

Dat doet ook onze Pipistrellus.

Meer dan andere Vleermuizen zoekt zij de nabijheid van woningen op en zweeft gaarne boven straten van dorpen en steden.

Met vlugge, zeer plotselinge wendingen vliegt zij, tegen zonsondergang, nu eens hoog dan weer laag en staakt hare jacht niet vóór dat de dag aanbreekt. Niet zelden onderbreekt zij bij dooiweder haar slaap en verlaat dan hare schuilplaats.

„La pipistrelle voltige quelque fois en plein midi surtout vers les premiers beaux jours de Mars, époque de son réveil au printemps”, zegt de Selys-Longchamps.

Zij doet dit evengoed in andere maanden.

En meermalen zag 'k haar 's winters bij mooi weer midden op den dag tusschen 12 en 1 uur, rondfladderen.

„Als gewoon rustverblijf en ook als winterkwartier, zegt Dr. Jentink, neemt zij alle denkbare droge en genoegzaam beschutte plaatsen voor lief, zolders, kelders, gaten in muren en balken en holten in boomen”.

Niet zelden werden Dwergvleermuizen in elk jaargetij aangetroffen binnenshuis achter behangselpapier, kasten, spiegels, schilderijen enz.

Alle auteurs, zonder uitzondering, stemmen

betreffende de Dwergvleermuis met elkaar overeen als ze zeggen dat 't beestje verreweg de meest voorkomende soort is.

't Is daarom overbodig hierover nader uit te wijden.

'k Wil volstaan met 't geven van de bevingen omtrent *Pipistrellus pipistrellus pipistrellus* (Schr.) in Zuid-Limburg.

In alle Zuid-Limb. streken, waar 'k in de laatste 25 jaren vertoefde, heb 'k de Dwergvleermuis waargenomen, vaak 's avonds verlichte kamers zien binnenvliegen.

Nietzelden nam 'k ze in groot aantal waar.

Zóó herinner 'k me, dat 'k op 'n zomeravond van 1908 meerdere dozijnen Dwergvleermuizen achtereenvolgens zag te voorschijn komen van onder 'n zinken plaat, die over den bovenstijl ligt van een der Rolducer deuren.

Datzelfde constateerde ik in Juni 1917 te Raath-Bingelrade. Van tusschen 'n muur uit en 'n daartegen gespijkerde plank van 13 cm en 3 m lengte zag 'k op één avond einde Juni achtereenvolgens niet minder dan 40 Dwergvleermuizen te voorschijn komen, terwijl er zich blijkens 't gepiep in de enge ruimte nog meer ophielden. (Zie Maandblad 3—6, Jrg. 6, p. 12).

Schrijvers die op Zoölogisch gebied ooit uit deze „Voorloopige Lijs” mochten willen putten, mogen met 'n gerust geweten schrijven: „In Zuid-Limburg is „*Pipistrellus pipistrellus pipistrellus* (Schr.) heel gewoon.

DE BUIZERD, BUTEO BUTEO (L.).

Alvorens over den Buizerd te beginnen, voel ik mij verplicht op een onjuistheid te wijzen, voorkomende aan 't slot van mijn artikel over den Sperwer in 't Jan.nr van 1928.

Abusievelijk schreef ik, dat het sprookje in den volksmond luidt: „de Sperwer wordt in den herfst een Koekoek”. Dat moet natuurlijk juist andersom zijn. Den geachten lezers, welke mij hierop wezen, besten dank.

* * *

Thans wil ik andermaal eenige mijner waarnemingen publiceeren, welke ik zoo nu en dan opteekende, gelijk ik dat deed met de gegevens welke me de stof leverden voor mijn vorige artikelen, ter herinnering en tevens ter lezing en herlezing van wat ik op mijne vele zwerftochten door veld en wei, door bosch en hei zag en hoorde.

We zullen het hebben over den Buizerd, „*Buteo buteo* L.”.

Deze grootste, bij ons nogal veelvuldig voorkomende roofvogel, mag over het algemeen tamelijk bekend zijn, toch staat het vast, dat hij van de 10 tenminste 8 keer verkeerd wordt aangesproken. Immers, slechts een heel enkele maal hoor ik hem bij zijn waren naam noemen als hij mij ter praepareering gebracht of gezonden wordt. Bijna geregeld wordt hij gerepresenteerd als „valk”, ook wel als groote „uil”.

Nog veel minder is er in het algemeen bekend over zijn doen en laten en wordt hij bestempeld met de minder liefelijke benaming „roover”, „moordenaar”. Bijzonder de duivenhouders zijn niet over hem te spreken; zij denken dat onze „goede lobbies” zich niet tevreden stelt met ééne columba, neen, zij meenen dat hij hunne duiven verslindt met minstens twee tegelijk. Zij zijn van het tegenovergestelde zeer moeilijk te overtuigen en meenen, dat men hun wat wijs maakt, als men zegt dat hij niet, of zeer slecht in staat is een gezonde duif te bemachtigen. Gewichtig wijzen ze dan op zijn geweldige klauwen en zijn krommen snavel. Wij, natuurliefhebbers, weten echter wel beter; laten we daarom alles in het werk stellen om deze menschen overal en ten allen tijde te overtuigen van des Buizerds onschadelijkheid tegenover duiven. Ik zou allen willen toeroepen: volg mij eens, gij twijfelaars, zooals ik thans U, waarde lezers, verzoek mij te volgen op mijne zwerftochten door de vrije natuur; geeft oor en oog den kost en gij zult zien, dat Uw vooroordeel tegen onzen grooten „vriend” zoo niet geheel, dan toch zeker grootendeels wordt weggenomen.

Het is 12 November 1925, 's morgens 8 uur, als ik mij op stap begeef met het doel, vriend „Buizerd” zoo mogelijk in zijn doen en laten te bespieden. Daar mij zijn jachtveld zeer goed bekend is, ga ik er rechtstreeks heen. Na een half uurtje geloopt te hebben ligt het doel van mijn tocht reeds voor mij. Ziet U gindsche bosschen? Welnu, daarheen moeten we onze schreden richten. Echter niet langs dezen weg. O neen! dit is het pad, slechts bewandeld door hen, die hoorende doof en ziende blind zijn. Wij willen ons hachje er niet op wagen. Want, tel de auto's en andere voertuigen, welke hier af en aan rijden, dan weet ik zeker, dat U met mij zoo spoedig mogelijk zult verdwijnen van dit tooneel van verschrikking met al zijn geraas, getoeter en gejaag, dat zich niet bekommert om den eenzamen wandelaar, die noodgedwongen hun weg moet kruisen. Ja, waarde tochtgenoot, heb ik niet schoon gelijk, als ik spreek van „het hachje er bij inschieten”? Daarom volg mij langs smalle, geheime paadjes, welke wij gebruiken voor ons doel, ja volg mij en U zult zien, dat de groote wegen voor den echten natuurliefhebber niet geschikt zijn. Kom met me mee; door bosch en struik gaan onze schreden.

Laat Uw oog eens rondgaan over dit, bijna nog ongerept stukje natuur; spits Uwe ooren. Van alles kunt U hooren en waarnemen, allereerste melodiën dringen tot U door. Of bekoort niet Uw oog de kleurenpracht, welke de herfst aan boom en struik, voor zoover ze nog niet van bladeren beroofd zijn, getooverd heeft? Hoor, hoe de loovers ritselend zinken, van tak op tak, alsof ze zich in hun val willen vastgrijpen, om zich zodoende te vrijwaren tegen het rottingsproces, dat hun te wachten staat, als ze eenmaal op den grond zijn neer-

gekomen. Helaas, de herfstwind is echter onmeedoogend; hij verhindert iederen greep om zoo te zeggen; hij schudt en zwiept ieder takje zoo lang tot ook het laatste blaadje losgelaten heert. Ziet ginds dat groepje vogels; het zijn vinken, kneuen, putters enz. Hoor ze eens klagen; zij ook zijn gedoemd om hun zwerfverleven te beginnen; ook zij moeten trekken van oord tot oord, gedwongen een harden strijd te voeren om niet ten onder te gaan. Merk het gekras op van gindschen troep zwarte en bonte kraaien; ook zij binden den strijd reeds aan tegen het barre jaargetij, dat op komst is. Zie daar die vier, vijf, zes ja wel tien vogels vliegen met horten en stooten. Het zijn Vlaamsche Gaaien of Meerkollen, op zoek naar plaatsen, waar eikels en beukenootjes te vinden zijn om den honger te stillen, want eieren en jonge vogels zijn er niet meer; zij zijn aangewezen op anderen kost en om dien te vinden worden ze gedreven van de eene plaats naar de andere, steeds rusteloos voort als opgejaagd wild.

Volg mij verder, tuur eens goed naar die donkere, bewegelijke stip in de lucht boven gindsche boschjes; zij komt nader en wordt duidelijker zichtbaar; het is de Sperwer, op zoek naar zijn ontbijt. Zie, hoe hij zich nu laat drijven zonder vleugelslag, met zijn scherp oog speurend naar een prooi. Daar blijft hij met korten wiekslag zweven boven een en dezelfde plek; hij heeft een voor zijn hongerige maag geschikt hapje ontdekt. Wee het arme slachtoffer! Zoo het zich niet tijdig bergen kan is het reddeloos verloren. Dan ploft de roover neer, een kleine worsteling en hij stijgt weer op. Kijk eens goed naar zijn pooten, die een weinig naar beneden hangen. Ziet U dat hij iets meevoert in zijn klauwen, welke hij diep geslagen heeft in het lichaam van zijn buit?....

Laat ons maar doorgaan, haast zijn wij op de plaats van bestemming. Wij loopen even om door die hooge heide en U zult zien dat ons nog meer verrassingen wachten. Kijk maar eens op dat paadje, daar voor ons. Merkt U dat kleine bruine beestje op zijn achterste zittend? Zie hem eens rondkijken, den kleinen raker. Het is de kleine wezel, die ook al op zoek is naar een gedekte tafel, om voedsel te vinden, tenminste als zijn nachtelijke tochten hem niet genoeg buit hebben opgebracht. Daar achter rechts in die lage heide springt een konijntje lustig rond; het is zeker door het een of ander opgejaagd, toen het lag of zat om zijn pels te drogen. Doch wat is dat? Ziet onzen witpluim eens aan den haal gaan, alsof het leven er mee gemoeid was. O, wacht! daar hebben wij de oorzaak al. Ziet U ginds dat lichaam zich voortbewegen, nu eens springend dan weer loopend? Da's de groote wezel of hermelijn. Kijk, hij begint reeds een bont pelsje aan te krijgen, en is goed te kennen aan zijn eeuwig zwart blijvende staartpluim.

En nu voorzichtig, want als we hier achter

dat boschje uitkomen, zijn we in het jachtveld van onzen vriend „Buizerd”, wien deze tocht immers geldt. Ofschoon we al veel gezien hebben, was dit toch maar, om zoo te zeggen, op den koop toe en in den gang meegenomen. Ziezoo, nog eenige struiken en kleine denneboompjes door en wij staan dra op de vlakte. Alles is wei en bouwland. Nu kalm, waarde gezelschap; eerst even om het hoekje gekeken om te zien, of onze vriend reeds in de weer is. Waarachtig, zie hem ginds zitten, ineengedoken op dien weipaal. Ziet U hem niet? Nou, ik geloof het graag, U doet veel te weinig aan wandelen in de vrije natuur. Uw oog is niet geoefend genoeg om waar te nemen wat moeder natuur U alles te aanschouwen geeft. Als een gesloten boek ligt hier nog heel wat voor U, doch volg mij maar en ik zal trachten U de beginselen bij te brengen, welke met geduld en uithoudingsvermogen opgevolgd, U den weg zullen wijzen om met gemak waar te nemen, wat de natuur aan schoon en nuttigs te aanschouwen geeft. Laten wij dan even terugkeeren om, gedekt door gindsche struiken, het boschje daar aan den rechterkant van die omrasterde weilanden te bereiken. We zijn er! En nu langzaam voorwaarts, maar voorzichtig, niet op een dorren tak trappen en geen buiteling maken over de greppels en gaten, niet springen, want dat zou geraas maken en zulks moeten wij vermijden, daar wij thans vlak bij ons doel zijn en weldra te zien krijgen hem wien deze lange tocht gegolden heeft. Thans moeten wij trachten een plekje te vinden om een vrij uitzicht te hebben, zonder ons bloot te geven. Kijk! 't is gelukt, mooier kan het niet; hier achter dezen eikenstruik, die alhoewel verkleurd, zijn bladeren nog niet verloren heeft, hebben we een uitstekenden observatiepost. Ja, daar zit onze vriend ineengedoken, onbewegelijk op een afrasteringspaal. Wat???... ziet U hem nog niet? Kijk dan eens: in de vierde rij palen op den 1, 2, 3.... 8sten paal vanaf onzen observatiepost geteld. Da's de Buizerd! Kijk nu maar niet zoo ongeloofig, wacht maar eens en U zult zien dat ik gelijk heb, dadelijk komt er leven in dat schijnbaar levenloos ding, hetgeen U misschien aanziet voor een knoest, welke vergroeid is met dien paal. Opgelet! het bovenste gedeelte beweegt nu en dan; dat is zijn kop, die haast onmerkbaar draait naar alle kanten; immers zijn zeer scherp oog ziet alles, niet alleen als er onraad komt opdagen, maar ook en vooral elk levend wezen, dat zich op tamelijk verren afstand op den grond beweegt, slaat hij met gemak gade. Kijk, wat zegt U nu? Had ik geen gelijk, toen ik U zeide, dat het geen levenloos voorwerp was? Er komt beweging in, ha, daar zit hij al op een paal een weinig verder. Zegevierend kijkt hij rond, zijn geduld is beloond geworden. Een dikke, vette mol, welke even aan de oppervlakte kwam, moest zijn nieuwsgierigheid, ofwel zijn onvoorzichtigheid met den dood bekoopen, want toen hij den vogel zoo juist zaagt afvliegen, had hij

die prooi ontdekt en zonder te missen haalde hij dit hapje naar binnen. Zoo, nu is het beestje doodgedrukt in zijn ijzeren klauw, geen onraad heeft hij ontdekt, zoodat hij ongestoord zijn maal kan verorberen. Ja, ja, U behoeft zich niet te verwonderen, reeds is de „zwarte mijnwerker in de dierenwereld” met huid en haar verdwenen in de hongerige Buizerdmaag. Hoe hij zich schudt en den kop eens door de veeren haalt! en wederom is hij veranderd in een steenen beeld. Dat duurde even maar, dra is no. 2 al aan de beurt; weer een mol! Hij vliegt nu op een anderen paal, zoodat U ziet en dit tweede slachtoffer ondergaat hetzelfde lot als zijn voorganger; even wurgen en draaien met kop en hals en.... het is gebeurd. Hij heeft zeker onraad bespeurd; aha, nu snap ik hem, hij moet drinken om de vette brokjes af te spoelen; opgepast nu, hij komt dezen kant op; vlug plat op den grond, zoo is het goed; daar komt hij reeds aangevlogen; hoor boven U zijn machtigen vleugelslag, een geluid alsof de wind zachtjes door de twijgen ruischt. Hier vlak bij ons aan den linkerkant is een klein moeras, waar hij zijn keel gaat uitspoelen en zijn dorst lesschen. Kom heel voorzichtig, achter dit boschje om en wij kunnen onzen vriend hier ook nog eens gadeslaan. Langzaam, want op gindschen hoek is de plek waar hij thans zit; honderd tegen een, dat U met mij zult genieten van een ander schouwspel, of er zou geen enkele kikker meer aanwezig moeten zijn. Wee den onvoorzichtigen langbeen, die zich waagt op den kant, al is het ook maar even buiten 't water, hij moet het met den dood bekoopen. Ziet, hoe hij drinkt en hoe hij loert om een „waternachtegaal” te ontdekken, want ook kikkers versmaadt hij niet. Daar vliegt hij op; o merkt U wel, hij heeft er reeds een te pakken; kijk hem weer even rondzien, een snavelhout en daar gaat de arme sinjeur, met den kop het eerst, naar binnen; ziet U hoe de achterste pooten volgen? Zoo, al afgeloopen!.....

Kijk, daar ginds, recht voor ons, nog een Buizerd! Nu gaat onze vriend spoedig weg, want dat groepje lage denneboomen, waar z'n makker zit, is der Buizerden lievelingsplaats; daar kunnen ze ongestoord het verteeringsproces zijn gang laten gaan. Hij vliegt reeds op, volg hem maar eens en U zult zien dat genoemde boomen het doel van zijn vlucht zijn. Hoe statig hij vliegt met forschen vleugelslag! Ziet hem zweven, een beeld van fierheid en kracht. Kijk, kijk, zeker nog een prooi ontdekt; even blijft hij zweven op ééne plek. Ah, daar ploft hij neer, stijgt ook alweer omhoog, met zijn pooten benedenwaarts gehouden en ziet U nu ook dat daar iets tusschen hangt? Een prooi natuurlijk; jammer dat we niet kunnen zien, wat het is, de afstand is te groot, echter naar alle waarschijnlijkheid een muis, want een vogel zou men beter kunnen waarnemen in zijn klauwen.

Of ik ook gelijk had, toen ik zei dat hij

naar gindsche boomen zou vliegen? Volg hem maar met Uw oog; daar strijkt hij al neer; volg mij nog even naar die plek, we zullen eens gaan zien wat al zoo van hun gading is geweest. We hebben kans, dat onze beide vrienden, — want het is wel zeker, dat ze alle twee daar zitten, — worden opgeschrikt en genoopt tot wegvliegen; misschien ook niet; laten we het probeeren. Een kleine omweg en we komen van achteren bij de boomen. Ziezoo, nu langzaam en voorzichtig, het minste gedruisch en ze zijn al verdwenen, een dor takje, een droog blaadje onder Uw voet is genoeg om ze te doen wegvliegen. Kom hier, ziet U ginds die plompe massa in elkaar zitten op dien dikken tak, roerloos met ingetrokken hals, alleen nu en dan eene beweging met den kop makend, alsof ze iets wil afschudden. Even opletten, wellicht zien we nog meer; aanschouw nu intusschen eens goed dat beeld in dien boom; zou U nu zeggen: dat is onze vriend van straks, toen we hem volgden en gadesloegen op jacht? Neen, nietwaar, en toch hii is het. Let eens op hoe los zijn veeren zitten, precies als een zieke kip zit hij daar ineengedoken; ei, kijk daar links in dien stoeren den zit ook nò. twee, juist hetzelfde onbeweeglijk beeld. Ofschoon iets kleiner en lichter van kleur is het toch ook een buizerd, vermoedelijk een mannetje. Thans krijgen we weer iets anders te zien. Zie, hoe hij bewegingen maakt met kop en hals; nu met zijn geheele lichaam, alsof hij zich geweld moet doen. Toch, dit is iets heel gewoons; hoort en ziet U dat vallen daar onder hem op den grond? Het is een zoogenaamde „uilebal”, de onverteerbare overblijfselen van zijn maal. Gelooft ge het niet, ik zal U overtuigen, al is het dan ook ten koste van de rust onzer vrienden.

Daar vliegen ze al weg. Laten we nu eens zien wat er al zoo te vinden is; want op dit plekje nog bijna ongerept natuurschoon zitten ze geregeld uit te rusten; steeds vindt ge een of meer dezer prachtige vogels hier terug. Ik ben dus zeker dat onze waarneming op dit gebied voor U ook verrassend zal zijn. Kijk maar eens hier naar dezen bal; kop, voor- en achterpooten en stukken huid van een mol, daar een prop haar met een... ziet U, geheelen staart van een muis, hier weer resten van een mol; laat eens zien, bijna het geheele geraamte van zoo'n mol en daar nog al een, twee, drie. Bekijk hier dit balletje eens; op het eerste gezicht kunt gij niet zeggen wat het is, hard als een kei, van buiten af niets bijzonders; doch laten we 't uit elkaar pluizen! Zie zoo, kijk nu eens wat een beentjes, samengevlochten en geperst met haar, resten van muizen zooals U ziet. Nu vraag ik U, bij 't zien van al deze uitbraakselen onzer vrienden, heeft U daartusschen een enkel veertje van een vogel waargenomen? Neen, nietwaar? dus de bewering van zoo velen, die onzen „Buteo buteo L.” voor een roover en moordenaar houden, is — op zijn zachtst uitgedrukt — zeer

overdreven. Immers, U heeft toch straks ook gezien hoe op die weilanden, zijn jachtterrein, allerhande vogels, spreeuwen, leeuweriken, vinken enz. rondvlogen, zonder dat hij er notitie van nam; ook waren de vogels niet bang om in zijne onmiddellijke nabijheid te komen; zij beschouwden hem dus niet als een vijand, zooals de sperwer of het smelleken of den boomvalk; want als een dezer drie op de vlakte verschijnt, stuift dat kleine goed naar alle kanten onder luid angstgeschreeuw uit elkaar, om waar ze maar kunnen een gesnikte schuilplaats te vinden.

Ik ben er dan ook van overtuigd, dat de Buizerd alleen in uiterste noodzaak zich aan een vogel zal vergrijpen, netzij gedwongen door moederliefde, netzij gedreven door honger. Ik wil hier nog een voorval aanhalen, waar zeker honger de drijfveer was, die hem aanzette tot een vogelmoord.

Het was 16 Januari 1909, toen ik omstreeks middag terugkeerde van een mijner zwerftochten, welke ten doel had in de bosschen te gaan zien, of er ook doode vogels lagen, want sedert een paar dagen wbei een ijzig koude wind; daarbij vroor het dat het kraakte; zooals ik vaststelde, had deze verschrikkelijke koude aan vele onzer gevleugelde vrienden het leven gekost. Ik vond tal van goudhaantjes, meezen, vinken, twee boschooruilen, een sperwer en drie zwarte lijsters. Hoevelen nu nog die ik niet gevonden heb? Maar ter zake! Op mijn thuisweg ontmoette ik een jager die probeerde een eend te verschalken op een klein beekje, dat zich kronkelde langs eendestijds groot bosch, met nog, ik kan niet zeggen eeuwenoude, maar wel reuzenzware eikeboomen. Helaas, thans is hier niets meer van te bespeuren, niets is ervan overgebleven dan juist de grond. Alles is uitgeroeid! Dit vogelparadijs heeft plaats moeten maken voor wei en akkerland. Zooals gezegd, liepen we nu samen langs het beekje, waar hier en daar nog een open plekje was onder den oever, waar door de wortels van boom en struik als het ware een afdak gevormd was, de lievelingsplekjes der eenden. Zoo voortgaande en prattend, vliegt plotseling een groote vogel van den eenen kant over naar den anderen, juist onder zoo een overdak, om dadelijk weer te verschijnen te komen. Helaas, hij moest dezen behendigen toer met den dood bekoopen, want niet zoodra kwam hij weer te voorschijn, of de jager had zijn kunst getoond en den vogel geschoten. Wat bleek ons nu? Het was een buizerd-wijfje, met een... ja, jammer dat ik het neerschrijven moet, met een zwarte lijster in zijn klauw, welke nog even leefde, maar spoedig dood was. De merel had een geheel leegen krop, was echter niet erg mager; de Buizerd had eveneens een geheel leegen krop, hij was tevens erg vermagerd. Het was een prachtig, geheel donker wijfje, een zeer groot exemplaar.

Ik vermoed dat de lijster onder den over-

hangenden oever gezeten heeft om beschut te zijn tegen de vinnige koude of wel dat ze aan het open plekje in het ijs haar dorst heeft willen lesschen, waarbij ze eene beweging makende, door den Buizerd is opgemerkt en door dezen, zeker door honger gedreven, tot goeden buit verklaard. Immers deze laatste had een geheel leegde krop en het liep al tegen een uur in den namiddag, wel een bewijs dat hij nog niets had gegeten dien dag en dat bij zulk een felle koude. Bij opening bleek dat zijn maag ook geheel leeg was, hij moet dus geweldigen honger gehad hebben, zoodat hem, menschelijker wijs gesproken, deze euveldeed niet te zwaar mag worden aangerekend. Het spreekwoord zegt toch, „honger is een scherp zwaard”. Ons allen is trouwens genoegzaam bekend, dat het voedsel van den Buizerd hoofdzakelijk bestaat uit muizen en niet uit vogels, en dat hij zich alléén in uitersten nood aan deze laatste vergrijpt. Geen beter bewijs voor deze mijne bewering heb ik, dan de 183 aantekeningen van door mij onderzochte buizerden, over verschillende jaren en jaargetijden, waarbij er slechts 17 zijn waaruit ik kon vaststellen, dat zij een vogel hadden buitgemaakt en opgepeuzeld. Meestal waren muizen, mollen en kikvorschen hun voedsel geweest. Zoo ontving ik op 16 October 1928 nog een met niet minder dan „drie” kikvorschen in zijn krop, welke nog geheel gaaf waren.

De geschoten Buizerd prijkt thans nog met de „geslagen” lijst onder zijn poot opgezet in de verzameling van voormelden jager, als straf voor zijne wandaad en als het ware gebrandmerkt voor zijne soortgenooten. Laten we thans onzen tocht als afgeloopen beschouwen. Ik hoop dat deze wandeling door de vrije natuur U evenals mij eenige genotvolle uren heeft geschonken niet alléén, maar ook dat U overtuigd is, dat er buiten nog veel, veel meer is te zien, dan het rusteloos gejaag en gejakker om toch maar met den tijd mee te kunnen. Ontvlucht dan stad en dorp, landweg en heirbaan, zoek op de geheime paadjes welke zich slingeren door bosch en hei, naar oorden en plekjes, waar het geraas van onzen tijd niet doordringt, plekjes, waar niets heerscht dan indrukwekkende stilte, ja paadjes en plekjes, door geen onbevoegden betreden, nog aan oningewijden bekend, waar moeder natuur haar maagdelijk schoon nog ongerept ten toon spreidt. Ja, daar moet gij in alle stilte uw bivak opslaan. Hetzij in Lente, Zomer, Herfst of Winter, steeds is het groote boek voor ons geopend en wie niet ziende blind is of horende doof, wie gevoel heeft voor de natuur met al hare schatten, kan daar genieten zonder weerga. Daar in de eenzaamheid, ver van al het wereldsch gedoe, wordt hem bewondering afgedwongen voor het grootsche, het wonderlijke werk der Schepping en moet hij met mij uitroepen: nergens is er zooveel te zien en te leeren dan buiten in de vrije natuur. Ik hoop dat U mij nog meermalen zult vergezellen op

mijne „Zwerftochten” en zeg daarom: tot een volgende maal.

Venlo, 12 Febr. 1929.

J. L. WIELDERS.

DE MUURHAGEDIS,

Lacerta muralis (Laur.)

te Maastricht.

Professor Dr. P. N. van Kampen en J. Heimans in: „Fauna van Nederland”, afl. III, Amphibia en Reptielen, vermelden *Lacerta muralis* (Laur.) uit Zuid-Limburg: bij Maastricht, Slenaken, Epen en Valkenburg.

Tot nu toe was 'k, van wat de opgave Maastricht betreft, 'n ietwat „ongeloovige Thomas”.

Zeker, graag wilde 'k op 't getuigenis van anderen aannemen dat de Muurhagedis hier vroeger wel 'ns gevonden was.

Maar, dat ze er nu nóg zou huizen, wilde er bij mij niet in.

Immers, zoo vaak al had 'k naar 't beestje gezocht; bereids herhaaldelijk anderen, die bekeerden *Lacerta muralis*, jaren geleden, in „de Maastrichter Werken” te hebben gezien, aangezocht om me dan toch 'ns 'n exemplaar ter contrôle te brengen.

Altijd tevergeefs!

Thans echter ben 'k bekeerd.

De Muurhagedis komt te Maastricht nog wel degelijk voor.

Ettelijke weken geleden bracht Majoor Rijk me de blijde boodschap, dat hij twee dezer diertjes gezien had op 'n ouden muur van 't Aldenhofpark.

Samen zijn we er toen op uitgetrokken en we zagen er, in 'n kwartier tijds, minstens 'n half dozijn! zich koesteren in de warme zon, welke den muur van 't Jezuiten-park zoo lekker heet kan blakeren, dien kan stoven tot 'n ideale verblijfplaats voor deze zonne-warmte minnende beestjes.

Nadien zie 'k ze dagelijks langs den wand capriolen maken, vaak ook me met 'n lodderoog aankijken, als wilden ze zeggen: „had je ons maar!”

Nu, eerlijk gezegd, mij bekreep wel 'ns de lust om één hunner te bemachtigen, als „Beleg” onder te brengen in 't Natuurhistorisch Museum....

Doch tot op vandaag toe is me zulks niet gelukt. Hunne nooit dommelende waakzaamheid en acrobatische lenigheid hebben hen uit m'n grijphanden weten te houden.

Of 'k 't erg betreurt?...

Neen, 'k gun den beestjes graag 'n onbezorgd, prettig verder leven.

Mogen ze zich wakker blijven reppen als van anderen kant ooit gevaar mocht dreigen!

Lacerta muralis is voor Maastricht 'n levend Natuurmonument, 't welk 'k in de hoede aanbeveel van allen, die iets voor onze mooie Zuid-Limburgsche fauna voelen. Maastricht, 25 Mei '29.

Jos. CRÉMERS.